

NOVA LVX
IN EDICTVM
S. INQUISITIONIS

AD PRAXIM SACRAMENTI POENITENTIAE
pro cuiuscunq̄ue statu, ac conditione;

*Omnes, & singulos tractatus ad Sanctum Inquisitionis Officium,
implicitè, explicitèq̄, spectantes irradians:*

QVA OMNES CHRISTI FIDELES ILLUMINANTVR,
præcipuè Theologi, Summistæ, Philosophi, Astrologi, Confessores,
Exorcistæ, Concionatores, & Pastores.

*Ad intelligendum potissimum materiam Denunciationum Sancti Officij, Corceptionum,
ipsius Censurarum, temporis gratiæ, Hæresum, illarum Suspicionum, omnium Su-
perstitionum, Blasphemiæ hareticalium, Offensionum in Ministros S. Off.
librorum prohibitorum; Errorum Aristotelis, suorumq; Commentatorum,
controversiarum inter Catholicos, & hæreticos nostri temporis;*

Itidè ad consulendum statui Reorum in carcere, extrà, & in morte; denique ad
cognoscendam venerationem debitam S. O. eiusq; Ministris.

AUCTORE ADM. R. P. F. IGNATIO LVPO DE BERGOMO
Vtriusq; Theologiæ Lectore Generali, ac Iubilato Sacri Ordinis
Reformatorem Sancti Francisci.

BERGOMI, Typis Marci Antonij Rubei. clc lbc ijl.
SVPERIORVM PERMISSV.

Tibi Martyrum Indici, Tibi Martyrum Soli
Sub Dominici Canis Sydere coruscanti

PETRE MARTYR

Quam à te mutuavi rependo **LVCEMA**

Quod tuum est ne dedigneris.

Tibi Indicam sisto **PETRAM**

Tuo obsignatam Indice,

Qua stant Fidei Catholicæ dogmata,

Qua collisa iacent venenata Hæresum iacula:

Tui Triumphi semper gloriosa Insignia.

Patere illorum te esse Protectorem beneficium,

Quibus te præbuisi propagatorè, & propugnatorè inuictū,

Te decebat Herculem non fictum

Veram Hydram detruncare

Dominici Face armatum;

Cui tantum addidisti splendoris.

Solius dexteræ Solis erat sinistros Pythones prostrernere.

Ecquid mirum, si in tua iam fide fidem recepit **FIDES**?

Quidni modò, quæ tuæ cōmendo fidei, fidem nō inuenient?

Cum ad **FIDEM** & ipsa spectent.

Nil tibi carius me fore credo, quàm de **FIDE** loqui,
quam credidisti.

Hæc vulnerata se fortiorem in tuis vulneribus prædicat;

Hæc in tuo occasu se gloriatur erectam

Hæc in tuo sanguine se dealbatam gestit purpurâ induisse,

Quo quippe illam hæresibus deterlisti:

Vsq; aded verum est non alia purpura regnare **FIDEM**,
quam sanguinis

EDICTI SANCTI OFFICII
PARS PRIMA.

PROLOGOMENA, SEV PRAELVDIA;
De his vz., quæ huiusmodi Commentaria præcedere
oportet; sunt autem septem, prout infra.

PRIMUM PRAELVDIVM.

Edictum S. Inquisitionis an congruè commentetur.

ET videtur prius quod non; quia cum sic traditum lingua vulgari, satis de se est intelligibile absque vlla explanatione. Hoc non obitante respondeo congruè commentari; non quidem ad declarandum litteram, quæ est clara: sed ad sciendum explicitè, quæ sub ipsa implicitè recondita reperiuntur: sicut Scriptura sancta, licet primo accessu (solummodo littera pensata) videatur satis intelligibilis; & perinde incongruè expositionibus subijci: at tamen ob implicita arcana sub ipsa, nunquam satis explicitè declaratur. idem in proposito, ex gratia, licet constet denunciationem esse faciendam: non tñ satis claret, an præmittenda; vel omit-tenda sit correptio fraterna. Item planè est an-nodatum casibus S. Officij denunciandū esse: non tamen est profusè planum, quod omitti possit denunciatio, licet omnino constet de eius emendatione: itidè perspicuum est omit-tentem denunciationem in Edicto præceptam excommunicatione reservata annodari; sed non satis claret, qualem reservationis naturam habeat: insuper constat, omnia, & singula præ-cepta in ipso contenta observanda esse; sed nō satis apparet, an sub eodem rigore. præterea, vt semel finiam, perspicuum est Hæreticum esse deferendum S. Tribunali; sed non statim constat qualis Hæreticus, an solum formalis, vel etiam materialis externus, & sic per singulas materias S. Officij discernendo, dignosces ho-rum Commentariorum vrgentissimam neces-sitatem; quare non frustra assumitur labor iste, nec gratis vacabis horum studio. Dices, solius esse Conditoris interpretari legem, l. cum de no-uo, c. de leg. gl. in l. non possunt, ff. eod. Responde-tur verum esse de interpretatione vt à legis Conditore: quod fecus est de illa, vt à Doctō-re: hoc modo S. Scriptura, Bullæq; Pontificiæ à pluribus interpretantur.

SECUNDVM PRAELVDIVM.

an Edicti huius Commentaria pro singulis Urbibus, ac Diocesis deserviant.

Respondeo affirmatiuè: ratio est, quia quamuis Edictum generale S. Inqui-sitionis per quemlibet Inquisitorem

in primo sui ingressu in Diocesium; Urbemq; suæ iurisdictionis contra hæreticam pravitatē promulgetur: forma tamen Edicti per Supremum Tribunal vniuersalis Inquisitionis Romæ extat præscripta, vt ex *arsen. s. inq. part. 1. c. 1. colligitur*; & proinde Edictum v. g. pro Civitate Bergomensi, & sua Diocesi promul-gatum erit idem cum alijs cæterarum Ciuita-tum, ac Diocesium, saltem quo ad essentialia.

PRAELVDIVM TERTIVM.

Quod in his Commentarijs prius necessariū agendum est de Edicto, ac eius partibus subiectivis, quam de casibus S. Off.

Moueor; quia recta docendi ratio requirit omninò, vt id prius exponatur, quod ad eorum, quæ sequuntur, intelligentiam facit. *Arist. 1. poster. prius n. quæ communiora sunt, quam, quæ sub illis continentur, explicanda sunt: ex. grat. prius virtus, quàm iustitia, prout est virtus particularis; prius contractus, quàm emptio, venditio &c. quia nisi de communioribus prius agatur, in pæ eorum in rebus inferioribus explicandis sine vtilitate faciendi erit repetitio.*

PRAELVDIVM QVARTVM.

Quomodo tractatur materia cuiuslibet libri huiusce primæ partis: & quomodo horum Commen-tariorum dignoscitur strilla necessitas.

EX resolutione prioris partis huius quaesiti, pender resolutio secunda.

In primo libro agitur de Edicto non in sua latitudine, prout sub se complectitur Edicta Principum, Prætorum &c. sed huius tractatus arctatur ad Edictum S. Inquisitionis.

In secundo differitur de Inquisitore non in genere, quatenus ipsius discernitur amplectitur sub se Inquisitorum exemptiones, privilegia, beneficia &c. sed præcisè, vt Edicti promulga-tor, & exequutor.

In tertio tractatur de S. Officio non quo ad omnes simul; nec diuisim quo ad singulas ip-sius excellentias, aut singularia, quæ referuntur à *Ioan. Royas in copiosissimo numero traB. de sin-gularib. fidel.*: sed duntaxat quo ad eius integritatem, prudentiam, ac pietatem in Reos.

In quarto, & quinto fit sermo de Denuncia-tione, sed non eo modo, quo illam tradunt Summis in sua generalitate; sed prout practicari oportet in S. Tribunali; quare velim attendas ipsorum doctrinam, nec Consultori-bus,

EDICTI S. INQUISITIONIS LIBER PRIMVS.

De quatuor causis ipsius Edicti.

Diuiditur liber iste in quatuor distinctiones iuxta numerum quatuor causarum, nimirum materialem, formalem, efficientem, & finalem, quarum prima, & secunda est intrinseca ipsi Edicto, adeo ut non consistat, nisi ipsi prius consistentibus: Efficiens vero, & finalis sunt tantum extrinseca ipsi; unde re ipsa absque ipsis consistere potest: nam cessante ipsius promulgatore, eiusque sine non per hoc cessat Edictum, quod infra patebit suis locis: cautum vero est supra in diuisione totius operis in qua parte textus sit mentio cuiuslibet predictarum causarum.

DISTINCTIO PRIMA.

De Edicti S. Inquisit. causa materiali.

MNIS tractatus cuiuslibet generis ad quatuor reducitur causas, nimirum ad materialem, formalem, efficientem, & finalem, strictèq; loquendo nec tractatus excedunt cause, nec tractatus causas: quarum cum materialis, & formalis sint potiores, potior etiã locus, & primus ipsis dandus est; ab ipsis itaque exordiendo; primò loquar de materiali, circa quam tradam quod duplex, & quid sit Edictum S. O. quo ad quid nominis, & quid rei: necessitatem scientiæ Edicti: ipsius præcepta, eiusque obligationem, & iuxta hæc quatuor, quatuor quoque erunt articuli: huiusmodi autem causæ sunt velut quatuor stabiles columnæ, super quibus totum erigitur Edicti fundamentum.

ART. I. DIFFICULTAS I.

Quotuplex sit Edictum S. Inquisitionis?

DE S. Inquisitionis Edicto loquuturus, cura ipsam (etiam sumptum pro folio ab Inquisit. S. Officij ad Ecclesiasticum valuas affixo) sit æquiuocum; prius est distinguendum, quam definiendum; ne ignorantia distinctionis ipsius intelligentiam retardat; æquiuoca enim prius sunt distinguenda, quam definienda; ut sciatur, quomodo accipiantur in tractatu.

Duplex est autem Edictum, v. z. Edictum denunciationis, & Edictum gratiæ, quod satis constat (attento Edicti folio) cuius prior pars est de Edicto denunciationis: altera verò de Edicto gratiæ à S. Tribunali præstandæ ijs, qui ad

cor reuerfi spontè comparent coram Inquisitore, vel eius Commissario confitendo propria contra fidem Catholicam delicta: De viroque dicemus.

DIFFICULTAS II.

Edictum unde dicatur, & quid sit.

EDICTUM ab edicendo dicitur, ita *Iuris Consultus in l. barbarix, ff. de officio Praetoris*; Edicere verò nihil aliud est, quam proponere: sic *Ludouicus à Paramo de origine S. Inquisitionis, lib. 3. q. 5. num. 1.* Quo fit, ut si Edicti intentum spectemus, protinus intelligimus ideò proponi, ut quisque agnoscat, de quibus criminibus proximum suum apud S. Tribunal denunciare debeat, faciunt, quæ habentur *l. 2. §. eod. tempore, ff. de orig. iur.*

Edictum proptèr loquendo voluit aliqui sumi solummodo pro præcepto supremorum Indicum, v. g. Regum, vel Imperatorum iuxta illud *Luce 2. c. Exijt Edictum à Casare Augusto, ut describeretur vniversus Orbis*; sed quotidiana praxis demonstrat, quod etiam sumitur pro præcepto in lege inferiorum, seu delegatorum contento; quandoque. n. Iudices etiam inferiores apponunt Edicta, vt in *cap. 1. de implenda neglig. Prælatorum secundum Archidiacon. Ioan. Andr. & Dominic. in cap. no circa, ibi (Edictò perpetuo providemus) de Elec. in 6. & hoc modo sumitur Edictum S. Inquisitionis, de quo est nobis explicatio; sunt n. Inquisitores Iudices inferiores à Summo Pontifice Delegati, Edictum itaq; S. Inquisitionis est præceptum Reuerendis. Inquisitorum ad negotium fidei à S. Pontifice delegatorum. Legendus est *Indouicus à Paramo loc. citato, Sebastianus Medices tom. 1. de definit. par. 2. definit. 1. Gloss. & Adrianus**